

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**In Vaticinia Isaiae, Prophetæ Clarissimi, Paraphrasis,
Heroico carmine conscripta**

Carpenteius, Joannes

Antverpiæ, 1588

Cap. 61.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68688](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68688)

Vinctus perpetuis immania membra catenis?
 Nullatuos bello fatalis machina muros
 Concutiet, nullus fines populabitur hostis:
 Sed secura salus, pax tuta, satellite nullo,
 Servabunt portas, sine veete seraque patentes:
 Non ibi clara dabit sonitum tuba terrificum, sed
 Incustodita carmen resonabit in vrbe,
 Latitiaq; frement vici, plausuq; platea.

¹⁹ Necia tu macula, letumq; & dulce renidens,
 Ut sol fulgebis, nihil attamen indiga Solis,
 Nil Trivia, qua nocte suum nigrante reducit
 Plena diem: Deus ipse tibi lux alma, decusque
 Aeternum, nulliq; astro sua lumina debens,

²⁰ Solus erit, non ille pati dispendia, Luna
 More, sciet, sensimq; eadem reparare renascens,
 Nec sua (deficiens ut sol mortalibus omen
 Tristibus horrificum) cingi sinet ora tenebris.
 Hac mortalia sunt, variisq; obnoxia causis,
 Momentisq; fluunt olim interitura: sed vnus
 Aeternusq; Deus, lux magni publica mundi,
 Lux indeficiens, lux cuius ab ignibus ignes
 Auricomi, quotquot caelo spectantur in alto
 Lumen habent, hac te lux aurea tota, beatam
 Lustrabit face perpetua, luctumq; doloremq;
 Atraq; tristitia luventis nubila pellet.

²¹ Tum ciues, o Diua, tui, quos nobilis instar
 Germinis, aut lecta generoso e semine stirpis
 Ipse manu in seui, tecumq; adolescere iussi,
 Iustitia cultu crescent, terramque parentem
 Non frustra effæta steriles radice, tenebunt;
 Sed propagabunt late genus, vnde nepotes
 Omnia durando voluentes secula vincent.

²² Quinetiam leto veluti depactus in aruo
 Surculus, in sobolem immuneram (mirabile visu)
 Et gentem magnam, nec erit mora longa, resurgent,
 Terque sua populos obnubent mille sub umbra.

Hac ego post certos decursi temporis orbes
 Ut rata sint faciam, nec me vis vlla tenaci
 Flectet proposito: sedet æternumq; sedebit
 Hac animo defixa meo non vana voluntas.

Cap. 61. ¹ Utq; minus dubites, nec viribus hæc quoque credas
 Conspicere humanis, patrio vibratus ab ore,
 Me super afflauit cælestem spiritus antram,

19 Non erit tibi amplius sol ad lucendū per diem, nec splendor lunæ illuminabit te: sed erit tibi Dominus in lucem sempiternam, & Deus tuus in gloriam tuam.

20 Non occidet vltra sol tuus, & luna tua nō minuetur: quia erit tibi Dominus in lucem sempiternam, & complebuntur dies luctus tui.

21 Populus autē tuus omnes iusti, in perpetuum hereditabūt terram, germen plantationis meæ, opus manus meæ ad glorificandum.

22 Minimus erit in mille, & paruulus in gentem fortissimam: ego Dominus in tēpore eius subito faciā istud.

Cap. 61.

1 Spiritus Domini super me, eo quod vixerit Dominus me ad annuntiandum mæfuetis misit me, ut mederer cōtritis corde, & predicarē captiuis indulgentiam, & clausis apertionem:

Et sacrosancto totum perfudit oliuo,
 Mirificog, sui mihi cor flammauit amore,
 Edocuitq, loqui densis immer sa tenebris
 Arcana, & totum sua nuncia ferre per orbem,
 Nuncia non iras rapidum-ve minantia fulmen,
 Sed pacem, veramq, piis latura salutem,
 Latitiam afflictis, solatia dulcia mæstis,
 Speratamq, reis toties, totiesq, petitam
 Sed frustra veniam, detractaq, vincula nexis.

2 Vt prædicarem an-
 num placabilem Do-
 mino, & diem vitio-
 nis Deo nostro: vt cõ-
 solarer omnes lugen-
 tes:

3 Vt ponerem lugen-
 tibus Sion, & darem
 eis coronam pro cine-
 re, oleum gaudij pro
 luctu, pallium laudis
 pro spiritu meroris:
 & vocabuntur in ca-
 fortes iustitiæ, planta-
 tio Domini ad glori-
 ficandum.

4 Et ædificabunt de-
 ferta à seculo, & mi-
 nas antiquas erigent,
 & instaurabunt ciui-
 tates desertas, dissipat-
 as in generationem
 & generationem.

5 Et stabunt alieni, &
 pascunt pecora vestra:
 & filij peregrinorū,
 agricolæ & vinitores
 vestri erunt.

Ille ego, qui festum placati numinis annum,

Optatamque tuis atavis denuntio lucem,
 Qua dignas Domino luctus vindice pœnas,
 Gaudebunt iusti, luctus procul omnis abibit,
 Et sedabuntur me consolante dolores,

Abiectiq, nouas vires, animosque resument,
 Atque inconcussum me respiciente vigorem.

Ergo agite, o matres, natæq, nurusque Sionis,
 Pro cinere immundo, & pepli lachrymabilis vsu,
 Cingite flore nouo caput & frondente corona,
 Depexosque oleo fragrante perungite crines;
 Pomite ferales cultus, monumenta doloris,
 Et gratabunda festiuas sumite vestes:

Munere namque meo vobis redièrere repente
 Pax & iustitia, & nulli superabile robur,
 Visque inuicta virum, Domini prænobile germen;

Quos ego, non aliter quàm rari sedulus horti
 Cultor ab extremo translata littore plantas,
 Excolui, semperque colam, dum prorsus adulti,
 Iamq, suis validi truncis, (mea magna voluptas
 Et dulcis labor, & multi cultura decoris)

Protendant late ramos, & ad æthera raptim
 Vi propria nitantur, & omne nemus subiectum
 Nube tegant, solemque premant maioribus umbris.

Tunc recidiua manu desertæque mania forti
 Cernere erit poni, strataeque resurgere moles,
 Et noua præruptis in montibus oppida condi,
 Vicinasque astris arces spectare iuuabit,
 Passimq, incultas, cultasq, habitari eroras. (sul,

Confluet huc genus omne hominū, peregrinus & ex-
 Aduenæq, & vestris seruitum nutibus ibunt:
 Curabunt alij pecuaria, manequè primo
 Armenta atque greges in pingui pascua mittent;
 Depangent alij vites, hi vomere terras

Proscindent,

Hoc exponit
 Christus ipse
 apud Lucam
 cap. quarto:
 Hodie imple-
 ta est prophe-
 tia hæc in au-
 ribus vestris
 &c.

Proscindunt, iunguntque alacres ad aratra iuuenkos,
 Quisque suis operis vocique intentus herili.

6 Vos verò meliore loco, melioribus ortos
 Auspiciis, gens ante alias generosa, mihi que
 Lecta tribus, mea sacra manent, semperque manebunt
 Felici tractanda manu: quid? creditis istud
 Exiguum munus? vobis patet aurea solis
 Interior templi domus, & penetrabile prophanis
 Obstructum populis, qui vos ut numinis alti
 Sacrificos mystasque colunt, reuerentur, honorant.
 Nam seruire Deo, regnare est. denique vobis
 Nil deerit, dominis rerum quas possidet ortus,
 Quas habet occasus; quidquid sub vitroque iacentes
 Sole tenent populi, vestrum est; Deus omnia vobis,
 Remque decusque, nouos titulos, noua nomina fecit;
 Nec procul inuidia positos concessit honores.

7 Ergo degenerem detergite fronte pudorem,
 Recta placent, in me rectos attollite vultus.
 Vestra est quanta patet rerum solidissima tellus,
 Quam dimensus ego vobis in pace colendam
 Latitiamque, sua pro sorte cuique relinquo.
 Este metus igitur vani procul, este timores,
 Et noua flebilibus succedant gaudia curis,
 Gaudia, quae nullus luctus asperget amaror,
 Sed pura, & nullis inter moritura diebus.

8 Nam mihi simplicitas cordi est, rectumque fidesque:
 Vnde fit, ut vos hoc praesertim nomine cunctis
 Pretulerim populis, quos sobragus undique lustrat:
 At qui diuitias sibi congesse rapinis,
 Quique latrociniis gaudent, & cadibus, odi.
 Quare nec partis per vim fraudemque fruuntur,
 Nec natis (quae prima patrum sunt vota) relinquunt;
 Sed sua furta palam, populo licitante, sub hasta
 Addici rancia praekonis voce videbunt,
 Quae vos, & vestri per secula multa nepotes
 Munere cuncta meo, sine lite tenebitis vlla.

9 Hac ut sint vobis faciam rata fœdere firmo,
 Immemorem cuius me nulla redarguet aetas.
 9 Ex illo latè crescet genus omne piorum,
 Perque vrbes populosque satum, tractusque remotos
 Deducente Deo, fœtusque fonte tenellos:
 Quo vaga cumque patet tellus circumflua ponto,
 Mille nouas soboles celeri dabit incremento,

6 Vos autem sacerdotes Domini vocabimini: Ministri Dei nostri, dicitur vobis: fortitudinem Gentium comederis, & in gloria earum superbielis.

7 Pro confusione vestra duplici & rubore laudabunt partem eorum: propter hoc in terra sua duplicia possidebunt, laetitia sempiterna erit eis.

8 Quia ego Dominus diligens iudicium, & odio habens rapinam in holocausto: & dabo opus eorum in veritate, & fœdus perpetuum feriam eis.

9 Et scietur in Gentibus semen eorum, & germen eorum in medio populorum; omnes qui viderint eos, cognoscent illos, quia isti sunt semen cui benedixit Dominus.

Quae magnam in gentem lata propagine surgent.

*Tum verò magna haec, & non humana videri
Finitimis, & qui coram propiusque videbunt,
Agnoscent, dicentque Dei memorabile munus;
Et populum hunc ad se caelo diuinitus actum
Suscipient, dextrisque datis in mutua iuncti
Fœdera deuentent, & iam gens vna sub vno
Sacra eadem morésque Deo legésque subibunt,
Reginâq; chori carmen præeunte sonorum,
Alternis talem cantabunt versibus hymnum:*

ro Gaudens gaudebo
in Domino, & exul-
tabit anima mea in
Deo meo; quia induit
me vestimentis salu-
tis: & indumento iu-
stitiæ circumdedit me,
quasi sponsam deco-
ratam corona, & qua-
si sponsam ornatam
monilibus suis.

*20 Hactenus exsilia, & duros meminisse labores
Quos tulimus, regumq; minas, & iussa superba
Fas fuit, ô comites: at nunc (quis magna potentis
Facta Dei possit meritis aequare canendo
Versibus?) exultant dulci præcordia motu,
Ménsque salis mira dulcedine capta, Deoq;
Auctori tantorum operum noua carmina dicit.
Ipse mihi quando merita nihil, omnia largus
Munificusque vltro cumulauit munera dextra:
Namque salutari nudam protexit amictu,
Iustitiæq; dedit gemmantem ferre coronam;
Vnde ego sublimis medias incedo per vrbes,
Insigni pompa; veluti cum sponsus amate
Deductus sponsæ, deductæ ve sponsa marito,
Purpura vterque micans, auro distinctus vterque,
Et gemmis crines, & colla monilibus ardens,
Compositos ineunt thalamos præeunte chorea.*

Ecclesia quæ
exultat in
Deo suo.

11 Sicut enim terra
profert germen suum,
& sicut hortus semen
suum germinat: sic Do-
minus Deus germi-
nabit iustitiam, &
laudem coram vniuer-
sis Gentibus.

*11 Felix ô felix tempus, quo sancta per orbem
Iustitia, ut roseis nitidissima virga viretis,
Flôsq; nouus regum cultis nutritus in hortis,
Exsurgat, diuinâq; caput sub luminis auras
Exeret, & populis letos afflabit odores,
Hyberni nullo perituros frigore cæli.*

Per ornân-
ta hæc signi-
ficantur vera
spiritus fan-
cti charisma-
ta.

Cap. 62.

1 Propter Sion non
tacebo, & propter Ie-
rusalem non quiescã,
donec egrediatur ut
splendor iustus eius,
& saluator eius ut læ-
pas accendatur.

*1 En vnquã lucem hanc leuibus citus aduehet horis,
Lucifer, ante alios cæli incundior ignes?
Certè ego summe Deum, vates tuus, vsque precari
Non mittam, neque si lacrymas fletusq; requiris,
Fletibus aut lacrymis parcam, dum luceat ille,
Ille dies festo vectus per carula curru,
Quo Solymas Iustus sese dimittat in oras,
Et iuga palmiferæ lustret nebulosa Sionis:
Nec iuga palmiferæ tantum nymbofa Sionis,
Sed cunctas, quocunque iacent sub cardine, terras*

Cap. 62.

Hic exprimit
Vates vehem-
entem suum
erga populum
Iudaicum af-
fectum.

Luce